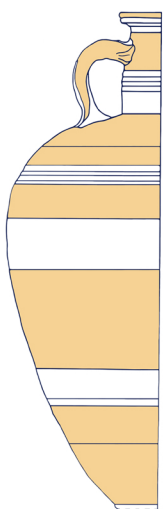

A
Θ
Η
Ν
Α

12^ο Συνέδριο ΑΙΕCΜ3

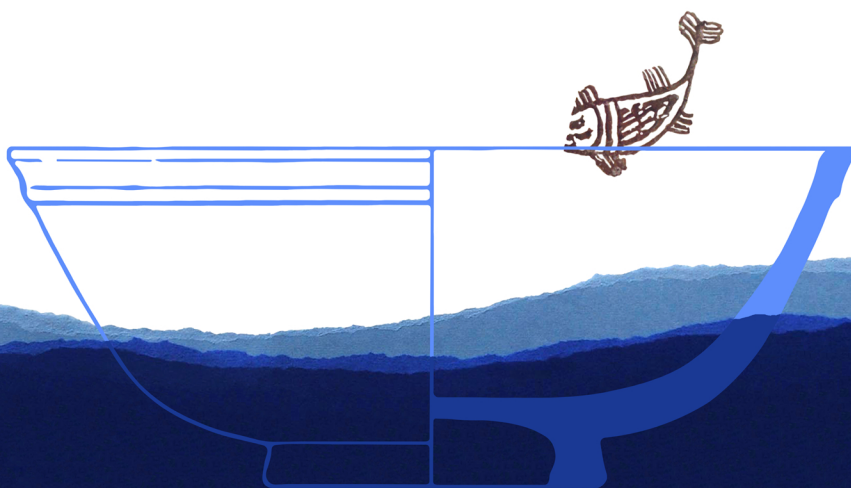
Μεσαιωνικής και Νεότερης Κεραμικής
της Μεσογείου

12th Congress

On Medieval and Modern Period
Mediterranean Ceramics

Αθήνα, 21-27 Οκτωβρίου 2018

Athens, October 21-27 2018

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
PROGRAM
PROGRAMME**

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ / SUNDAY, OCTOBER 21 / DIMANCHE 21 OCTOBRE

Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμεικής – Ίδρυμα Οικογενείας Γ. Ψαρπούλου
Center for the Study of Modern Pottery – G. Psaropoulos Foundation
Centre pour l'Étude de la Céramique Moderne – Fondation G. Psaropoulos

από / from / à partir de **17:30**

Εγγραφή συνέδρων, επίδειξη από κρητικό αγγειοπλάστη, δεξίωση καλωσορίσματος /
Registration, demonstration by a Cretan Master Potter, Welcome reception /
Enregistrement, démonstration d'un Maître Potier crétois, réception de bienvenue

ΔΕΥΤΕΡΑ 22 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ / MONDAY, OCTOBER 22 / LUNDI 22 OCTOBRE

Κεντρικό κτήριο Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Αίθουσα Τελετών
Central Building of the National & Kapodistrian University of Athens, Ceremonial Hall
Bâtiment Central de l'Université Nationale et Capodistrienne d'Athènes, Grande Salle

09:00 Εγγραφή συνέδρων (συνέχεια) / Registration (follow) / Enregistrement (suite)

10:00 Τελετή έναρξης συνεδρίου, Χαιρετισμοί / Opening Ceremony, Inaugural Speeches / Cérémonie d'ouverture, Discours inauguraux

11:00 Κεντρική Ομιλία / Keynote Lecture / Conférence plénière
D. Papanikola-Bakirtzi, Byzantine Glazed Ceramics-Twenty Years After (1999-2019)

Κεντρικό κτήριο ΕΚΠΑ, Αμφιθέατρο "Α. Αργυριάδης"
Central Building of the NKUA, "A. Argyriadis" Amphitheater
Bâtiment Central de l'UNCA, Amphithéâtre « A. Argyriadis »

ΘΕΜΑ / THEME / THÈME 1. Εργαστήρια και κεραμική τεχνολογία /
Workshops and ceramic technology / Les ateliers et les techniques
céramiques

12:00-12:20 V. Filipe, T. Manuel-Casimiro, J. P. Henriques, A. Krus, *By fire and clay. A 15th century kiln site in downtown Lisbon*

12:20-12:40 A. Teixeira, A. Castro, J. B. Torres, T. Curado, N. A. de Paula, *Pottery kilns in Mouraria (Lisbon, Portugal): archaeological evidences of a 16th and 17th centuries workshop*

12:40-13:00 J. G. Araújo, N'Z. Oliveira, *Azorean local pottery: the convent of Nossa Senhora da Esperança case (16th-19th centuries)*

13:00-13:20 T. Manuel-Casimiro, R. Varela-Gomes, M. Varela-Gomes, *Portuguese faience in the world. Recent discoveries and future directions*

13:20-13:40 P. López Torres, D. Martínez López, *La producción alfarera sevillana en época taifa*

13:40-14:00 Συζήτηση / Discussion / Discussion

14:00-16:00 Διάλειμμα για φαγητό / Lunch Break / Pause déjeuner

16:00-16:20 E. Salinas, J. Molera, T. Pradell, *Glaze technology in the Early Islamic workshops of the Iberian Peninsula: fritting vessels, kiln furniture and production debris*

16:20-16:40 F. Grassi, *Craft production and social complexity in Early Medieval Castile (Spain)*

16:40-17:00 A. García Porras, C. Duckworth, K. Welham, D. G. Edwards, L. Martín Ramos, I. Galán Cantón, M. J. Peregrina Sánchez, A. Velo Gala, *Los talleres artesanales de la Alhambra. Espacios y materiales*

17:00-17:20 M. Bosch, M. Leenhardt, J. Thiriot, *Visite ethnoarchéologique des dernières potières utilisant la tournette dans la région de Zamora (octobre 1988)*

17:20-17:40 A. Cloarec-Quillon, *La céramique de l'atelier de potier des IXe-XIIe siècles à Saleilles (Pyrénées-Orientales)*

17:40-18:00 H. Amouric, L. Vallauri, *Effet de mode ou transfert de savoir-faire entre Pise et Moustiers? Les ateliers de Moustiers et leurs filiales en Provence aux XVIIe et XVIIIe siècles*

18:00-18:20 Συζήτηση / Discussion / Discussion

18:20-18:40 Διάλειμμα για καφέ / Coffee Break / Pause café

18:40-19:00 V. Valenzano, *Nuovi dati sui manufatti in ceramica nella Puglia centro settentrionale tra l'XI e gli inizi del XIII secolo*

19:00-19:20 M. Giorgio, *Pisan pottery in 16th and 17th centuries: production and exportation*

19:20-19:40 F. A. Cuteri, G. Hyeraci, *La grande discarica di ceramiche rinascimentali e moderne di Soriano e Soriano (Calabria). Aspetti tipologici e considerazioni sull'attività produttiva*

19:40-20:00 H. Blake, *From maiolica to terracotta: an industrial reconversion in the Arno valley in the early modern period*

20:00-20:20 I. Serrat, A. Fili, A. S. Ettahiri, *The Cuerda Seca of Fès: archaeological contexts, morphological and stylistic study*

20:20-20:40 Συζήτηση / Discussion / Discussion

ΤΡΙΤΗ 23 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ / TUESDAY, OCTOBER 23 / MARDI 23 OCTOBRE

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αμφιθέατρο «Λ. Ζέρβας»

National Hellenic Research Foundation, "L. Zervas" Amphitheater

Fondation Nationale de la Recherche Scientifique, Amphithéâtre « L. Zervas »

ΘΕΜΑ / THEME / THÈME 1. Εργαστήρια και κεραμική τεχνολογία / Workshops and ceramic technology / Les ateliers et les techniques céramiques

09:00-09:20 T. Manuel-Casimiro, A. Valongo, *Leave the pots. Take the cannoli. Italian ceramic consumption in late 15th and early 16th century Lisbon*

09:20-09:40 F. Parent, V. François, *Au moins sept siècles d'activité potière à Alger (Xe-XIIIe et XVIe-début XIXe siècles)*

09:40-10:00 I. Shaddoud, *Nouveau centre de production de poterie au Nord Liban: l'atelier d'Enfeh à l'époque mamelouke*

10:00-10:20 V. François, *Western Islamic influences in the production of pottery in Nicosia during the 13th century. From an island to another one*

10:20-10:40 N. Özkul Findik, *Misis (Mopsuestia) ceramics and kilns*

10:40-11:00 P. Armstrong, *Byzantine Polychrome Ware: A class apart?*

11:00-11:20 Συζήτηση / Discussion / Discussion

11:20-11:40 Διάλειμμα για καφέ / Coffee Break / Pause café

11:40-12:00 A. N. Maslovskiy, *The Golden Horde city of Azak as a 14th century center of glazed pottery production*

12:00-12:20 A. N. Maslovskiy, N. I. Iudin, *Chemical vessels in Azak and other cities of the Golden Horde*

12:20-12:40 M. Christova-Penkova, A. Petrova, *Luxury pottery from Medieval Vratitsa*

12:40-13:00 V. Bikić, *Re-interpretation of Byzantine Pottery Design in Medieval Serbia: New Data on Slip-painted Ware from Novo Brdo*

13:00-13:20 Συζήτηση / Discussion / Discussion

13:20-15:00 Διάλειμμα για φαγητό / Lunch Break / Pause déjeuner

**15:00-16:00 Παρουσίαση αναρτημένων πινακίδων I / Poster Session I /
Présentation des Posters I**

**A. G. Yangaki, Παρουσίαση φωτογραφικής έκθεσης / Presentation of a short
photographic exhibition / Présentation de l'exposition photographique :
«The bacini in churches of Crete»**

ΘΕΜΑ / THEME / THÈME 2. Κεραμολογία και Αρχαιομετρία / Ceramology and archaeometry / Céramologie et archéométrie

16:00-16:20 M. Beltrame, A. Candeias, H. Catarino, M. Liberato, I. Fernandes, J. Santos, S. Gomez Martinez, J. Bugalhão, M. Gonçalves, F. Branco, L. Gançalves, J. Mirão, V. Filipe, *No destructive investigation of islamic and post islamic ceramics (X-XIII centuries) from Portugal: New insight on pottery characteristics and trades*

16:20-16:40 M. Karagiannopoulou, *Archaeometric study of Islamic Almohad pottery from Silves, Portugal*

16:40-17:00 E. Salinas, M. C. Íñiguez, M. J. Gonçalves, S. Gómez, *The beginnings of the glaze technology in Garb al-Andalus (south-west of the Iberian Peninsula) during the 9th-10th centuries: archaeometric analysis and historic interpretations*

17:00-17:20 J. Molera, T. Pradell, F. Melero, N. Ruiz, D. D. Florido, M. Á. Sabastro, *Estudio arqueométrico de la cerámica nazari de Málaga*

17:20-17:40 J. Beltrán de Heredia Bercero, N. Miro i Alaix, *El horizonte cerámico del siglo XVIII en Barcelona: producciones locales e importaciones*

17:40-18:00 G. Bianchi, A. Briano, E. Sibilía, *NEU-Med Project: new archaeometric analysis on sparse glazed ware of Southern Tuscany*

18:00-18:20 Συζήτηση / Discussion / Discussion

18:20-18:40 Διάλειμμα για καφέ / Coffee Break / Pause café

18:40-19:00 N. Poulou-Papadimitriou, E. Nodarou, *The 12th century under the microscope: Middle Byzantine pottery from Crete*

19:00-19:20 E. Kiriati, M. Georgakopoulou, J. Vroom, *Production and Consumption of Glazed and Unglazed Pottery in the Middle Byzantine Period: a view from Kythera*

19:20-19:40 F. Liard, E. Kiriati, N. Mueller, A. Ben Amara, R. Chapoulie, G. D. R. Sanders, F. Kondyli, *The diffusion of pottery products, decorative styles and craft technology in the late medieval Mediterranean: a Greek perspective.*

19:40-20:00 E. Aidona, G. Polymeris, D. Kondopoulou, K. Raptis, Aik. Tsanana, *Dating of late Byzantine and Ottoman kilns from N. Greece: New evidence from archaeomagnetic and luminescence methods*

20:00-20:20 Y. Waksman, *A new Pottery Workshop in Constantinople/Istanbul and new archaeometric results on Byzantine White Wares*

20:20-20:40 J. Burlot, Y. Waksman, A. Ricci, R. Wohmann, *Integrating archaeological and archaeometric data: examining late Byzantine pottery from Küçükyali*

20:40-21:00 Συζήτηση / Discussion / Discussion

TETAPTH 24 OKTΩBPIOY / WEDNESDAY, OCTOBER 24 / MERCREDI 24 OCTOBRE

07:30 Αναχώρηση για Θήβα και Χαλκίδα / Departure for Thebes and Chalkis / Départ pour Thèbes et Chalkis

09:00 Επίσκεψη του Αρχαιολογικού Μουσείου Θήβας και του Μεσαιωνικού Πύργου / Visit of the Archaeological Museum of Thebes and the Medieval Tower / Visite du Musée Archéologique de Thèbes et de la Tour Médiévale

12:00 Άφιξη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χαλκίδας «Αρέθουσα», Καλωσόρισμα / Arrival at the Archaeological Museum of Chalkis "Arethousa", Welcome Speeches / Arrivée au Musée Archéologique de Chalkis « Arethousa », Discours de bienvenue

12:45-14:10 Ελαφρύ γεύμα / Light buffet / Buffet

14:10-14:30 S. Arvaniti, *An overview of the ceramic evidence from Kadmeia/Thebes, from 13th-19th c.*

14:30-14:50 S. S. Skartsis, G. Vaxevanis, J. Baker, *New evidence for the material culture of Medieval Chalkis*

14:50-15:10 N. D. Kontogiannis, S. S. Skartsis, *New evidence for ceramic use in Chalkis from the Byzantine to the Modern Period*

15:10-15:30 J. Vroom, *Pottery finds from Byzantine and Frankish Chalkis (ca. 11th-13th centuries AD)*

15:30-15:50 Y. Waksman *et al.*, *The contribution of archaeometry to the study of Medieval and Post-Medieval pottery production in Thebes and Chalkis*

15:50-16:10 Συζήτηση / Discussion / Discussion

16:10-17:40 Επίδειξη κεραμικών των βυζαντινών εργαστηρίων της Χαλκίδας / Hands-on Pottery Display of Chalkis byzantine workshops / Présentation de céramiques byzantines produites par les ateliers de potiers de Chalkis

17:40 Αναχώρηση από Χαλκίδα / Departure from Chalkis / Départ de Chalkis

19:30 Μουσείο Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών / Athens University History Museum
/ Musée d'Histoire de l'Université d'Athènes

Εγκαίνια της έκθεσης «7 Ιστορίες πηλού από την Άρτα. 16^{ος}-18^{ος} αι.» / Inauguration of the Exhibition "7 Clay stories from Arta. 16th-18th c." / Inauguration de l'exposition « 7 histoires de terres cuites d'Arta. XVIe-XVIIIe s. »

ΠΕΜΠΤΗ 25 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ / THURSDAY, OCTOBER 25 / JEUDI 25 OCTOBRE

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αμφιθέατρο «Λ. Ζέρβας»

**National Hellenic Research Foundation, "L. Zervas" Amphitheater
Fondation Nationale de la Recherche Scientifique, Amphithéâtre « L. Zervas »**

**ΘΕΜΑ / THEME / THÈME 3. Η Κεραμική ως παράγοντας εμπορικής
επικοινωνίας και τα ναυάγια / Pottery as a factor of commercial
exchanges and shipwrecks / La céramique comme indicateur des
échanges commerciaux et les épaves**

**09:00-09:20 M. Liberato, J. Bugalhão, I. C. Fernandes, S. Gómez-Martinez, S. Gomes, M. J. Gonçalves,
I. Inácio, C. Santos, H. Catarino, S. Cavaco, C. Coelho, J. Covaneiro, *Islamic tradition pottery in
portuguese contexts. 12th-14th centuries***

**09:20-09:40 R. Azuar Ruiz, O. Inglese Carreras, *Contenedores cerámicos de transporte marítimo en al-
Andalus (SS. X-XIII)***

**09:40-10:00 J. Coll Conesa, S. Puggioni, *El hallazgo subacuático de "El Puig" (Valencia, España). Un
conjunto de lozas del siglo XIV***

**10:00-10:20 M. Busto Zapico, *European pottery trade in the Northwest of the Iberian Peninsula during
the Modern Age. The role of Asturias***

10:20-10:40 Συζήτηση / Discussion / Discussion

10:40-11:00 Διάλειμμα για καφέ / Coffee Break / Pause café

**11:00-11:20 B. Romagnan, *La céramique en usage en Provence orientale: les cas du port de Saint-
Tropez et de la ville de Fréjus (XVIe-XIXe s.) au travers des sources écrites***

**11:20-11:40 H. Amouric, T. Volpe, *La céramique en usage en Provence orientale. Les cas de Grasse et
Antibes aux XVIe-XVIIIe siècles, au travers des sources écrites***

**11:40-12:00 V. Sacco, *Palermo's trade between the end of 9th and the 12th century through the ceramic
data***

**12:00-12:20 M. Leo Imperiale, P. Caprino, *Un inedito gruppo di ceramiche di età normanno-sveva da
Brindisi e le importazioni in Puglia tra XII e inizi XIII secolo***

**12:20-12:40 C. Talmatchi, *Contributions to the study of imported ceramics from 10th-11th centuries
discovered at the Danube Mouths (South-East of Romania)***

**12:40-13:00 M. Manolova-Voykova, *Pottery import to the West Black Sea coast (13th-mid 15th
centuries)***

13:00-13:20 Συζήτηση / Discussion / Discussion

13:20-15:00 Διάλειμμα για φαγητό / Lunch Break / Pause déjeuner

**15:00-16:30 Παρουσίαση αναρτημένων πινακίδων II / Poster Session II /
Présentation des Posters II**

E. Hasaki, K. Raptis, Presentation of The WebAtlas of Ceramic Kilns in Ancient Greece

16:30-16:50 R. Koleva, Byzantine sgraffito pottery from northern Thrace – characteristics, provenance and distribution

16:50-17:10 E. Metalla, Un regard analytique sur les amphores médiévales provenant de Durrës, Albanie

17:10-17:30 K. A. Tsompanidis, X. Argyri, Κεραμική της Ιβηρικής Χερσονήσου από τον Εμπορικό Λιμένα της Ρόδου

17:30-17:50 E. J. Stern, Setting the Table in Mamluk Şafad: Local, Regional and Imported Ceramics

17:50-18:10 Συζήτηση / Discussion / Discussion

18:10-18:30 Διάλειμμα για καφέ / Coffee Break / Pause café

18:30-20:30 Γενική Συνέλευση των μελών της ΑΙΕCΜ3 / General Assembly of the ΑΙΕCΜ3 members / Assemblée Générale des membres de l'ΑΙΕCΜ3

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 26 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ / FRIDAY, OCTOBER 26 / VENDREDI 26 OCTOBRE

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αμφιθέατρο «Λ. Ζέρβας»

National Hellenic Research Foundation, “L. Zervas” Amphitheater

Fondation Nationale de la Recherche Scientifique, Amphithéâtre « L. Zervas »

ΘΕΜΑ / THEME / THÈME 4. Η Κεραμική ως παράγοντας κοινωνικής συνοχής ή διαφοροποίησης / Pottery as a factor of social cohesion or differentiation / La céramique comme facteur de cohésion ou différenciation sociale

09:00-09:20 T. Ramos, Ceramics in Transition: a comparative study between early and late medieval pottery from Guarda (Portugal)

09:20-09:40 F. Melero García, La evolución de las alfarerías en la Málaga andalusí

09:40-10:00 H. Amouric, L. Vallauri, J.-L. Vayssettes, Marques et signatures sur les terres vernissées de Provence et Languedoc à l'époque moderne: exception, tradition ou certification?

10:00-10:20 R. G. Lombardi, I. M. Muntoni, La céramique comme facteur de cohésion sociale dans un établissement urbain à Barletta (Italie - VIe-XVIe s.)

10:20-10:40 A. Panetta, Ligurian Bowls and Chinese Boxes: the cultural biography of medieval “Graffita Arcaica Tirrenica” pottery

10:40-11:00 F. Ravoire, J. Cazassus-Bérard, A. Bolle, A. Jégouzo, Les céramiques comme élément de compréhension des différenciations sociales: l'exemple de Saint-Pierre de la Martinique au XIXe siècle

11:00-11:20 Συζήτηση / Discussion / Discussion

11:20-11:40 Διάλειμμα για καφέ / Coffee Break / Pause café

11:40-12:00 A. Fili, I. Serrat, A. S. Ettahiri, J.-P. Van Staëvel, *Glazed pottery in Iğiliz: specimen for the interpretation of the Almohad territory*

12:00-12:20 E. Strothenke, *Glazed pottery as an indicator of political and historical changes? archaeological and archaeometrical analyses on material of South–Eastern Anatolia*

12:20-12:40 G. Guionova, *Importation de porcelaine et faïence en Bulgarie aux XVIIIe et XIXe siècles*

12:40-13:00 V. Vlahos, *Η κεραμική στη περιοχή των Πρεσπών κατά την ύστερη Οθωμανική περίοδο. Οι περιπτώσεις των αγγειοπλαστικών κέντρων της Φλώρινας και της Ρέσνα*

13:00-13:20 K. Koyias, *Τα ενεπίγραφα κεραμικά της Στρούγκας Οχρίδας κατά τον 19^ο αιώνα*

13:20-13:40 K. Nikolopoulou, *Ματιές στην κοινωνία και το εμπόριο του 19^{ου} και 20^{ού} αι. μέσα από τα σερβίτσια φαγεντιανής και πορσελάνης της Πλάκας: η περίπτωση του «Διογενείου» Γυμνασίου*

13:40-14:00 Συζήτηση / Discussion / Discussion

14:00-15:30 Διάλειμμα για φαγητό / Lunch Break / Pause déjeuner

15:30-15:50 Ch. Diamanti, Ch. Sakellakou, Aik. Dellaporta, *Protective inscriptions on ceramic sherds of post-Byzantine burials*

15:50-16:10 E. Katsara, *An assemblage of luxurious byzantine glazed tableware (late 12th-early 13th century) from a pit at Sparta, Laconia. Observations on provenance issues and social, economic and historical context*

16:10-16:30 A. G. Yangaki, *The bacini in churches of the Mesa Mani*

16:30-16:50 A. Nicolaïdes, S. Perdikis, *Post Byzantine Churches with Bacini Ware Decoration in Cyprus*

16:50-17:10 M. Moraïtou, *Iznik ceramics for Christian clients and the Benaki Museum examples*

17:10-17:30 Συζήτηση / Discussion / Discussion

17:30-17:50 Διάλειμμα για καφέ / Coffee Break / Pause café

ΘΕΜΑ / THEME / THÈME 5. Νέα Ευρήματα / New Discoveries / Nouvelles Découvertes

18:10-18:30 Y. Cáceres Gutiérrez, S. Gilotte, C. Richarté, C. Capelli, J. de Juan Ares, *Precedentes de las cerámicas decoradas almohades: estampillas, impresiones y motivos plásticos de época almorávide en Albalat (Cáceres, España)*

18:30-18:50 F. Ravoire, N. Molina, *La céramique en usage à Toulon (Var) à la période moderne: consommation et diffusion des productions, l'apport des fouilles de l'îlot Baudin*

18:50-19:10 A. D'Alessio, C. La Serra, *La ceramica graffita e ingobbata a Cosenza. Decorì, forme ed evoluzioni tra '500 e '700*

19:10-19:30 A. Meo, P. Orecchioni, *I contesti ceramici di Mazara del Vallo (TP) e Castronovo di Sicilia (PA) tra IX e XIII secolo. I primi dati*

19:30-19:50 M. G. Randazzo, *Middle-Byzantine Glazed Ware in the heart of the Latin Western Mediterranean (12th-13th centuries): an up-to-date general overview and a restudy of Fine Sgraffito Wares from Sicily*

19:50-20:10 I. Donnarumma, G. Liuzzi, *Red line painted ware from Montella's castle: new data and context*

20:10-20:30 Συζήτηση / Discussion / Discussion

ΣΑΒΒΑΤΟ 27 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ / SATURDAY, OCTOBER 27 / SAMEDI 27 OCTOBRE

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αμφιθέατρο «Λ. Ζέρβας»

National Hellenic Research Foundation, "L. Zervas" Amphitheater

Fondation Nationale de la Recherche Scientifique, Amphithéâtre « L. Zervas »

**ΘΕΜΑ / THEME / THÈME 5. Νέα Ευρήματα / New Discoveries /
Nouvelles Découvertes**

09:00-09:20 P. Cressier, C. Delery, *Le décor céramique de la mosquée almohade de la Qasba (Marrakech, Maroc)*

09:20-09:40 M. Belatik, H. Limane, H. Ammar, A. S. Ettahiri, *Discovery of a medieval pottery Quarter in Salé (Morocco)*

09:40-10:00 A. De Vincenz, *Didymoteicho imports in Ottoman Palestine*

10:00-10:20 G. Yilmaz, N. Özkul Fındık, O. Aytekin, *The Ceramics of Şavşat (Satele) Castle*

10:20-10:40 A. Çaylak Türker, *Byzantine Pottery from Hexamilion on the Thracian Chersonese*

10:40-11:00 N. Ginkut, *Spanish Glazed Pottery from the excavations of the Genoese fortress Cembalo (14th-15th c.) Crimea*

11:00-11:20 Συζήτηση / Discussion / Discussion

11:20-11:40 Διάλειμμα για καφέ / Coffee Break / Pause café

11:40-12:00 S. Xhyheri, S. Muçaj, *The Pottery from the Monastery of Saint Mary, Ballsh (Glavinica)*

12:00-12:20 E. Cirelli, *The medieval pottery from Phoinike (Albania)*

12:20-12:40 E. Todorova, J. Radnjanski, *Medieval Pottery from Stobi*

12:40-13:00 G. Makris, *Medieval and Post-Medieval Pottery from Molyvoti, Thrace*

13:00-13:20 E. Gerousi–Bendermacher, *The ceramic evidence from the city of Ancient Thera of the 8th and 9th centuries*

13:20-13:40 E. Tzavella, *A harbour in Eastern Crete: Amphora typology in Priniatikos Pyrgos, 7th-9th centuries*

13:40-14:00 Συζήτηση / Discussion / Discussion

14:00-15:30 Διάλειμμα για φαγητό / Lunch Break / Pause déjeuner

15:30-15:50 Aik. Tsanana, K. Amprazougoula, *Céramique à pâte blanche du type Polychrome Ware provenant de Chalcidique (Grèce du Nord)*

15:50-16:10 S. Vasileiadou, *Μαγειρικά και επιτραπέζια σκεύη από τη βυζαντινή Θεσσαλονίκη. Ευρήματα της ανασκαφής του ΜΕΤΡΟ στον Σταθμό Αγίας Σοφίας*

16:10-16:30 K. Konstantinidou, *Εφυαλωμένη βυζαντινή κεραμική της ανασκαφής του ΜΕΤΡΟ Θεσσαλονίκης στον Σταθμό Βενιζέλου*

16:30-16:50 S. Tzevreni, *Σύνολα αμφορέων από την περιοχή εκτός των δυτικών τειχών της Θεσσαλονίκης. Ευρήματα των ανασκαφών του ΜΕΤΡΟ στο σταθμό Πλατείας Δημοκρατίας*

16:50-17:10 M. Païsidou, *Βυζαντινή εφυαλωμένη κεραμική από την περιοχή της Μονής Αγίας Θεοδώρας Θεσσαλονίκης*

17:10-17:30 Συζήτηση / Discussion / Discussion

17:30-17:50 Διάλειμμα για καφέ / Coffee Break / Pause café

17:50-18:10 E. F. Athanassopoulos, K. Shelton, *Medieval Coarse Wares from the Nemea Stadium*

18:10-18:30 G. D. R. Sanders, *Renaissance Period pottery at Corinth dated by Tessere Mercantile and Mould Blown Glass*

18:30-18:50 N. Vassilakis, *Κεραμική από το Grottaglie της Απουλίας στην Πάτρα*

18:50-19:10 V. Papadopoulou, N. Liaros, *Νεότερη κεραμική από την Άρτα, 16^{ος}-19^{ος} αι.*

19:10-19:30 N. Liaros, *Ένα Αρχιπέλαγος κεραμικών. Νέα δεδομένα για την παραγωγή κεραμικής στο Αιγαίο στις αρχές του 19^{ου} αιώνα*

19:30-19:50 Συζήτηση / Discussion / Discussion

19:50 P. Petridis, *Συμπεράσματα / Closing remarks / Conclusions*

ΑΝΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ / POSTERS

ΘΕΜΑ / THEME / THÈME 1. Εργαστήρια και κεραμική τεχνολογία / Workshops and ceramic technology / Les ateliers et les techniques céramiques

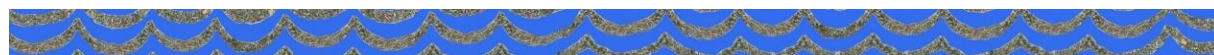
1. **R. B. da Silva, A. Bargão, A. I. Barradas, S. Ferreira**, *Small Vessels, Great Significance: 16th and 17th portuguese fine redware from the Hospital Real de Todos-os-Santos, Lisbon*
2. **T. Manuel-Casimiro, C. Boavida**, *16th and 17th centuries lead glazes from Carnide (Lisbon)*
3. **F. Agrò**, *Innovazione e tradizione nelle produzioni ceramiche della Sicilia di XIV et XV secolo*
4. **S. Fiorilla, G. Larinà**, *La produzione della maiolica attraverso i rinvenimenti della fornace di S. Agata di Caltagirone (Catania)*
5. **E. Hasaki, K. Raptis**, *The WebAtlas of Ceramic Kilns in Ancient Greece; its Contribution to Medieval Ceramic Studies*
6. **M. G. Vasile**, *Byzantine Heritage in Glazed Pottery Production of Late 15th c. Moldavia*
7. **Ş. Kaya, E. Özlem**, *“Kiln materials” among the findings of the Iznik tile kilns excavation*
8. **A. Shapiro**, *Ottoman Tobacco Smoking Pipes from ‘Akko: fabrics and shapes*

ΘΕΜΑ / THEME / THÈME 2. Κεραμολογία και Αρχαιομετρία / Ceramology and archaeometry / Céramologie et archéométrie

9. **M. Beltrame, A. Candeias, J. Mirão**, *Archaeometric Investigation of Islamic Ceramic from Caçela Velha, Portugal*
10. **C. Talmatchi, M. Manolova-Voykova, R. Bugoi, C. Haita**, *Interdisciplinary studies regarding the golden engobe pottery discovered in Romania and Bulgaria*
11. **I. Teslenko, Y. Waksman, N. Ginkut**, *Late Byzantine imports in the Crimea: archaeological contexts and archaeometric investigations*
12. **A. P. Panagopoulou, J. Vroom, V. Kilikoglou, A. Hein**, *A preliminary study of the production technology of Byzantine ceramics in Chalkis*

ΘΕΜΑ / THEME / THÈME 3. Η Κεραμική ως παράγοντας εμπορικής επικοινωνίας και τα ναυάγια / Pottery as a factor of commercial exchanges and shipwrecks / La céramique comme indicateur des échanges commerciaux et les épaves

13. **R. C. da Silva**, *Imported pottery in Coimbra (Portugal) from 16th century contexts*
14. **C. Richarté-Manfredi**, *Navires et marchandises islamiques du littoral provençal. Indices matériels d'une dynamique commerciale en Méditerranée occidentale (fin IXe-Xe s.)*

15. **F. Agrò**, *Nuovi dati sulle importazioni iberiche in Sicilia tra il XII e il XV secolo*
16. **S. Fiorilla, G. Di Stefano**, *La circolazione ceramica nel casale di Camarina (Ragusa)*
17. **F. Lico**, *Contributo per una carta di distribuzione dell'invetriata policroma in Calabria*
18. **E. Pezzini**, *Le produzioni di ceramica da fuoco circolanti a Palermo nel bassomedievo*
19. **A. Vassiliou**, *Protomaiolica in Argolis: an Early Type of Italian Maiolica*
20. **K. Gerolymou**, *Εφραλωμένη κεραμική δυτικής προέλευσης από την Κυπαρισσία και την Κορώνη: επιλεγμένα παραδείγματα*
21. **D. Kourkoumelis, A. Tourtas**, *Common ware from the cupboard of the brig MENTOR shipwrecked at Cythera at 1802*
22. **O. Vassi, P. Valakou**, *Κεραμική της δυτικής Μεσογείου (Ισπανία, Ιταλία) στη Χίο από τον 14^ο έως τον 17^ο αιώνα*
23. **S. Konstantinidou**, *Imported Italian Pottery in East Crete*
24. **P. Androudīs**, *Η εισηγμένη κεραμική του 14^{ου} αιώνα στον χώρο της Μακεδονίας και της Θράκης: πρώτες καταγραφές και παρατηρήσεις*
25. **M. Christova-Penkova**, *L'influence byzantine sur la poterie de Pliska*
26. **M. Tymoshenko, I. Morozova, S. Zelenko**, *Graffiti on Amphoras from the 13th-century Shipwreck near Sudak (Crimea)*
27. **S. Zelenko, A. Kulagin**, *The Cypriot production related ware Ceramics from the Northern Black Sea region, Crimea*
28. **Y. Morozova**, *The Port St. Symeon Related Ware from the Northern Black Sea region, Crimea*
29. **M. Tymoshenko**, *Stamps on Byzantine Amphoras from Kyiv*
30. **V. Koval**, *Byzantine vessel from Northern Russia*

ΘΕΜΑ / THEME / THÈME 4. Η Κεραμική ως παράγοντας κοινωνικής συνοχής ή διαφοροποίησης / Pottery as a factor of social cohesion or differentiation / La céramique comme facteur de cohésion ou différenciation sociale

31. **T. Nunes da Ponte**, *Early medieval muslim ceramics contexts from the archeological site Torre Velha 9, Serpa (Alentejo, Portugal)*
32. **T. Nunes da Ponte**, *Rural settlements, landscape and pottery studies, the example of a micro-regional approach: The Ribeira da Lago valley, Serpa (Alentejo, Portugal)*

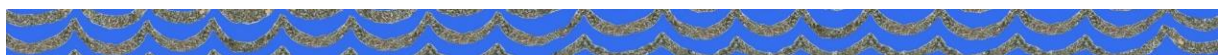

33. **S. Gómez-Martínez, C. Déléry, S. Cavaco, C. Coelho, J. Covaneiro, I. C. Fernandes, S. Gomes, M. J. Gonçalves, I. Inácio, M. Liberato, C. Santos, J. Bugalhão, H. Catarino**, *Os nomes das loiças. Ensaio de harmonização terminológica na cerâmica islâmica do al-Andalus*
34. **A. Briano, F. Grassi, J.A. Quiros Castillo**, *The fourteenth century domestic supply of the Jewish quarter of Pancorbo (Burgos, Spain)*
35. **M. G. Randazzo**, *Echoes of late medieval banquets among Sicilian nobility (13th-15th centuries): notes on coated table-wares from the 'Castello di Lombardia' of Enna (Guzzardi's excavations 1998-2002)*

ΘΕΜΑ / THEME / THÈME 5. Νέα Ευρήματα / New Discoveries /
Nouvelles Découvertes

36. **M. F. Palma**, *A cerâmica no alfoz de Mértola entre os séculos VIII e XIII. Primeiros resultados*
37. **A. C. Barroso Rosa**, *A loiça de mesa em época moderna: o exemplo do espólio recuperado de uma fossa em Carnide (Lisboa)*
38. **S. Gilotte, Y. Cáceres Gutiérrez, C. Richarté, Ma A. Martínez Núñez, C. Capelli, J. de Juan Ares**, *Une jarre singulière à décoration architectonique : un modèle précurseur des productions almohades ?*
39. **T. Fernández, N. Miró, M. Soberón**, *Late medieval materials found inside the Rec Comtal, in the section preserved in the archeological site of the Born in Barcelona*
40. **F. Bahri, V. Sacco, C. Touihri**, *Des nouvelles données de l'étude de la céramique du Xe-XIe siècle de Qasr al-Alyia (Tunisie)*
41. **V. Castaldo, S. Sannino**, *La ceramica medievale e postmedievale dai contesti inediti del complesso monumentale di Santa Maria del Pozzo a Somma Vesuviana*
42. **F. A. Cuteri**, *Vasi in terracotta per la produzione dello zucchero in Calabria nell' età moderna (XVII-XVIII sec.)*
43. **E. D'Amico**, *A group of Glazed Slip Tableware with green decoration from Messina*
44. **S. Patitucci**, *Nuove ceramiche tardo-medievali da Taranto (Puglia - Italia)*
45. **S. Fiorilla, A. Sammito**, *Le ceramiche delle fortificazioni normanne di Modica (Ragusa)*
46. **L. Kormazopoulou, Ch. Diamanti**, *Pottery from the neighboring caves of Ag. Ioannis and Cyclops in Iraklia*
47. **N. Saraga, K. Tsogka**, *Κεραμική της Μέσης Βυζαντινής περιόδου από πηγάδι του Βυζαντινού οικισμού της Αρχαίας Αγοράς*
48. **P. Kalamara**, *Κεραμική από σωστική ανασκαφή στην καρδιά της μεσαιωνικής πόλης - κάστρου της Χαλκίδας, πρώτη προσέγγιση*
49. **Chr. Koutsikou**, *La présence de la céramique médiévale dans les collections privées grecques*

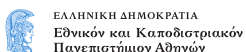
50. **N. Beteinis**, *Oros Oxa survey (East Crete): The byzantine amphoras*
51. **G. Theocharis, E. Manolessou**, *Βυζαντινή κεραμική από τον Άγιο Δημήτριο Θεσσαλονίκης στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο*
52. **Ö. Çömezoğlu Uzbek**, *Byzantine Glazed Ceramics from the Excavations of Damatris Palace in Istanbul*
53. **A. Ricci, R. Whomann**, *A Late Byzantine garbage pit from Küçükyalı (Istanbul); content and context*
54. **B. Demirsar Arlı, H. Arlı**, *"Glazed bricks" among the findings of Iznik tile kiln excavations*
55. **S. Bocharov, A. Maslovskiy**, *Glazed pottery decorated with splashes of brown (manganese) color in Byzantium, Northern Black Sea Region and Eastern Europe in the 13th-14th centuries*
56. **O. Damian, A. Samson, M. G. Vasile**, *Green Glazed Pottery from Byzantium settlements on the Lower Danube during the 10th to 11th Centuries*
57. **G. Sengalevich**, *Medieval Sgraffito Ceramics with Underglaze Monograms from Bulgaria*
58. **A. Samson**, *Fantastic Beasts Representations on Decorative Ceramics of Moldavia in the 15th-16th Centuries*
59. **I. Teslenko, G. Gavris**, *Images of birds on the glazed ceramics from Crimean workshops*

Οργανωτική Επιτροπή / **Organizing Committee**
Comité d'Organisation

Platon PETRIDIS
Anastasia YANGAKI
Nikos LIAROS
Evi KATSARA
Elli BIA

Διοργάνωση / **Organized by** / Organisé par

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ

Χορηγοί / **Sponsors** / Sponsors

Θανάσης & Μαρίνα Μαρτίνου

ΚΟΪ UNIVERSITESI
STAVROS NIARCHOS VAKFI
GEC AMIK GAS YE
BIZANS ARASTIRMALARI
MERKEZI

KOÇ UNIVERSITY
STAVROS NIARCHOS FOUNDATION
CENTER FOR
LATE ANTIQUE AND
BYZANTINE STUDIES

UMR 8167

Εικαστική Επιμέλεια, σχεδιασμός / **Designer** / Dessinateur

Vaia Papazikou

Κατασκευή ιστοσελίδας / **Web page construction** / Construction site web

George Papagiannis

Τυπογραφικές εργασίες / **Printing** / Imprimeur

Koutourinis Bros